

Oponentský posudek bakalářské práce Heleny Moravcové: Archiv města Staré Sedliště, katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK v Praze 2009, 75 s. + příl.

Helena Moravcová si jako téma své diplomové práce vybrala zpracování archivní pomůcky archivního souboru Archiv města Staré Sedliště uloženého ve Státním okresním archivu Tachov, které doplnila rozsáhlejšími úvodními kapitolami o dějinách města a rozborem stabilního katastru jako příkladu jednoho z důležitých pramenů k poznání městské historie ve 2. polovině 19. století.

Výběr tématu práce by bylo v obecné rovině možné ocenit, neboť důkladná znalost realii města, ve kterém autorka od dětství žije, spojená s analýzou pramenů, které se Starého Sedliště týkají, může ve výsledku podat důležité analytické výsledky týkající se městské správy, diplomatiky, archivnictví i dalších témat. Osud však nebyl k H. Moravcové příliš příznivý, neboť při požáru města v roce 1790 shořel téměř celý městský archiv, který by představoval přirozený nejdůležitější pramenný zdroj pro její výzkumy. Fragment městských písemností, které se dochovaly, a dnes tvoří zmíněný archivní soubor, má pouze nepatrný rozsah (2 listiny, 3 kartony), navíc obsahuje jen materiály z období 19. a především 1. poloviny 20. století. Tento limitující faktor značně ztížil východiska H. Moravcové, tato skutečnost na ni zároveň kladla vyšší nároky na heuristiku v dalších archivních fondech, zejména fondech ústředních a zemských úřadů a fondů z oblasti vrchnostenské správy. Samotná archivní pomůcka připojená jako příloha 1 k bakalářské práci byla vypracována podle archivní metodiky pro zpracování archivních pomůcek v SOA Plzeň a obsahuje všechny náležitosti na archivní pomůcky kladené.

V úvodní kapitole své práce se H. Moravcová pokusila o plastické vyličení městských dějin od počátků až do poloviny 20. století strukturovaných do řady tematických kapitol. Vzhledem ke značné chronologické šíři a tematickému záběru však zůstává H. Moravcová v této stěžejní kapitole práce na povrchu a lze ji jen chápat jako určitý sumarizující úvod pro další bádání. Autorka potvrzuje v úvodu i v závěrečném seznamu pramenů a literatury znalost pro práci stěžejních archivních fondů v SOA Plzeň (Velkostatek Staré Sedliště, Rodinný archiv Heidlerů, Rodinný archiv Unterrichterů), a NA Praha (Česká dvorská kancelář, Stará manipulace, České gubernium-publicum, bylo by možné doplnit ještě další), v samotném textu jsou však tyto prameny využity minimálně. Text tak vznikl především na základě literatury (a to včetně literatury vlastivědné, někdy až turistické), v některých pasážích pak byly využity tištěné schematismy, odkazy na prameny však většinou chybějí, a to i tam, kde bylo písemných pramenů nepochybně jako primárního zdroje užito (např. v rozsáhlé subkapitole o škole, s. 31-41, dle seznamu pramenů v závěru je možné se domnívat, že vznikla na základě školních kronik), stejnětak u výskytu městských pečeti ad. Neprovedení alespoň základní klasifikace pramenů, ale i literatury, na počátku práce, celou bakalářskou práci poněkud znepráhledňuje, zároveň je absence pramenného výzkumu (alespoň dílčích témat) na škodu věci, neboť takový výzkum by mohl přinést řadu důležitých, ale i atraktivních výsledků. Na základě analýzy desek zemských by mohla být například podrobněji rekonstruována majetková držba Starého Sedliště, včetně okolností koupě panství Ignácem Bornem (včetně kupní ceny a případných dalších podmínek). Stejnětak by bylo zajímavé více rozpracovat kapitolu o konfirmačním řízení (s. 43-45), která by podle mého názoru přinesla poznatky o vzájemné komunikaci měst a městeček v 18. století. V českém prostředí nebyla městským konfirmacím zatím věnována pozornost, ale z analogických moravských výzkumů víme, že právě při této příležitosti byly politickou správou zjišťovány vzájemné vztahy k nejbližším městům, která se ke konfirmačním žádostem okolních měst vyjadřovala.

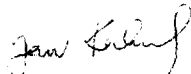
Dále bych autorce doporučoval určitou opatrnost při používání termínů z oblasti novověké diplomatiky. Označení konfirmační supliky města zaslané Marii Terezii jako „dopis“ působí přinejmenším nepřesně (s. 45).

Druhá kapitola věnovaná stabilnímu katastru je zpracována pečlivě, a to jak v tabelární části, tak i v komentáři. Autorka zde prokázala schopnost práce s prameny hromadné povahy, sympaticky působí rovněž doplnění údajů ze sčítacích operátů z roku 1921 a adresářů z let 1925 a 1938.

Bakalářskou práci Heleny Moravcové doporučuji k obhajobě, při obhajobě by měla autorka upřesnit podobu pramenné základny pro dějiny Starého Sedliště a více objasnit metodická východiska pro svou bakalářskou práci. Předložené připomínky necht' jsou chápány jako určitá doporučení k budoucímu pokračování prací z dějin Starého Sedliště, jejichž zpracování autorka ve své práci deklaruje.

Navrhuji známku: velmi dobře.

V Praze dne 4. září 2009

Jan Kahuda, Národní archiv